

Аналіз регуляторного впливу
проекту постанови Правління Національного банку України
“Про затвердження Положення про авторизацію осіб, які мають право
здійснювати актуарну діяльність у сфері страхування, та осіб, які
можуть виконувати обов’язки відповідального актуарія”

I. Визначення проблеми, яку передбачається розв’язати шляхом державного регулювання

Національний банк України (далі – Національний банк) відповідно до пункту 81 статті 7 розділу I Закону України “Про Національний банк України” наділений повноваженнями здійснювати державне регулювання та нагляд на індивідуальній та консолідованій основі на ринках небанківських фінансових послуг у межах, визначених Законом України “Про фінансові послуги та фінансові компанії” та іншими законами України.

Положенням про кваліфікаційні вимоги до осіб, які можуть займатись актуарними розрахунками, затвердженим постановою Правління Національного банку України від 23.05.2022 № 103 (далі – Положення № 103), встановлено порядок визначення рівнів кваліфікації актуаріїв у сфері страхування та встановлення вимог до осіб, що мають намір бути включеними до переліку актуаріїв у сфері страхування, відповідно до рівня їх кваліфікації.

Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX “Про страхування” (далі – Закон про страхування), що набрав чинності 19.12.2021, серед іншого, визначає категорію відповідальних актуаріїв, наділяє правом Національний банк встановлювати вимоги до актуарної діяльності та кваліфікаційні вимоги до відповідальних актуаріїв, розробити та запровадити систему авторизації осіб, які мають право здійснювати актуарну діяльність у сфері страхування (перестрахування), та систему авторизації актуаріїв, які відповідають вимогам до осіб, які можуть виконувати обов’язки відповідального актуарія, а також вести реєстр таких осіб.

Оновлені вимоги щодо здійснення актуарної діяльності у сфері страхування починають діяти з дня введення в дію Закону про страхування (01.01.2024).

З метою визначення вимог до осіб, які мають право здійснювати актуарну діяльність у сфері страхування, та осіб, які можуть виконувати обов’язки відповідального актуарія, запровадження системи авторизації таких осіб, а також ведення реєстру осіб, які мають право здійснювати актуарну діяльність у сфері страхування, та осіб, які можуть виконувати обов’язки відповідального актуарія (далі – Реєстр) відповідно до положень Закону про страхування необхідно прийняти відповідний акт Національного банку.

Також проектом регуляторного акта визначаються повноваження Національного банку щодо права включати осіб, які мають право здійснювати актуарну діяльність у сфері страхування, та осіб, які можуть виконувати обов’язки відповідального актуарія до Реєстру, а також право Національного банку встановлювати порядок виключення таких осіб з Реєстру.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0006/126721

від 26.10.2023 17:12

Зазначені вище питання не можуть бути вирішені за допомогою ринкових механізмів, оскільки належать до реалізації повноважень Національного банку, визначених Законом про страхування.

Розв'язати вищевказану проблему за допомогою чинних регуляторних актів неможливо, оскільки її вирішення належить до повноважень Національного банку виключно шляхом прийняття відповідного нормативно-правового акта на виконання положень Закону про страхування, з метою приведення у відповідність до вимог вказаного Закону діяльності Національного банку та страховиків.

Отже, існує потреба у врегулюванні вищезазначених проблем та затвердженні відповідного нормативно-правового акта Національного банку.

Суб'єктами, на яких поширюється дія регуляторного акта є особи, які мають право здійснювати актуарну діяльність у сфері страхування, та особи, які можуть виконувати обов'язки відповідального актуарія. Проблема, яку пропонується розв'язати шляхом державного регулювання, у разі її не вирішення спричинить ситуацію, що справлятиме негативний вплив на здійснення актуарної діяльності у сфері страхування та страховиків.

II. Визначення цілей державного регулювання

Цілями державного регулювання, що безпосередньо пов'язані з вирішенням вищезазначених проблем, є реалізація повноважень Національного банку, визначених у Законі про страхування стосовно визначення системи авторизації осіб, які мають право здійснювати актуарну діяльність у сфері страхування, та осіб, які можуть виконувати обов'язки відповідального актуарія.

III. Визначення та оцінка всіх прийнятних альтернативних способів досягнення зазначених цілей, наведення аргументів щодо переваги обраного способу

Альтернативним способом досягнення зазначених цілей може бути залишення наявного стану законодавства України, що встановлює кваліфікаційні вимоги до осіб, які можуть займатись актуарними розрахунками, що не відповідає вимогам Закону про страхування.

Перевагами такого способу досягнення встановлених цілей є збереження наявного стану законодавства України, а саме застосування чинних нормативно-правих актів Національного банку щодо регулювання актуарної діяльності у сфері страхування. Однак у такому разі невідповідність законодавства України в цій сфері не дасть змогу реалізувати повноваження Національного банку, визначені Законом про страхування та Законом України "Про Національний банк України".

Отже, застосування такого альтернативного способу досягнення зазначених цілей та вирішення проблеми таким способом не є прийнятним.

Іншим альтернативним способом досягнення встановлених цілей є

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0006/126721

від 26.10.2023 17:12

прийняття запропонованого регуляторного акта, перевагами якого є визначення системи авторизації осіб, які мають право здійснювати актуарну діяльність у сфері страхування, та осіб, які можуть виконувати обов'язки відповідального актуарія відповідно, а також приведення у відповідність порядку здійснення актуарної діяльності у сфері страхування до вимог Закону про страхування.

Недоліками такого способу є можливі часові витрати осіб, які мають право здійснювати актуарну діяльність у сфері страхування, та осіб, які можуть виконувати обов'язки відповідального актуарія, пов'язані з потребою отримання освіти та досвіду відповідно до вимог, передбачених регуляторним актом, разом з тим у регуляторному акті на відповідні часові витрати передбачено перехідні положення.

Тому Національний банк з урахуванням положень Закону про страхування обрав варіант прийняття запропонованого регуляторного акта як найкращий спосіб досягнення зазначених цілей.

IV. Опис механізму, який пропонується застосувати для розв'язання проблеми, і відповідні заходи

Регуляторним актом передбачено запровадження системи авторизації осіб, які мають право здійснювати актуарну діяльність у сфері страхування (перестраховування), та актуаріїв, які відповідають вимогам до осіб, які можуть виконувати обов'язки відповідального актуарія, а також ведення Реєстру таких осіб.

Також проектом регуляторного акта встановлюються:

1) рівні кваліфікації актуаріїв у сфері страхування відповідно до їх рівня освіти, досвіду практичної діяльності, а саме:

особа, що займається актуарною діяльністю;

актуарій з правом бути відповідальним зі страхування іншого, ніж страхування життя;

актуарій з правом бути відповідальним зі страхування життя,

2) вимога щодо підвищення професійного розвитку для актуаріїв з правом бути відповідальним зі страхування іншого, ніж страхування життя, та/або актуарій з правом бути відповідальним зі страхування життя;

3) повноваження Національного банку щодо права включати осіб, які мають право здійснювати актуарну діяльність у сфері страхування, та осіб, які можуть виконувати обов'язки відповідального актуарія до Реєстру, а також право Національного банку встановлювати порядок виключення таких осіб з Реєстру.

Ступінь ефективності цього регуляторного акта оцінюватиметься за результатами аналізу кількості осіб, які мають право здійснювати актуарну діяльність у сфері страхування, та осіб, які можуть виконувати обов'язки відповідального актуарія у сфері страхування, та дотримання ними вимог регуляторного акта.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

V/33-0006/126721

від 26.10.2023 17:12

V. Обґрунтування можливості досягнення визначених цілей у разі прийняття регуляторного акта

Вимоги регуляторного акта обов'язкові для виконання всіма особами, які мають право здійснювати актуарну діяльність у сфері страхування, та особами, які можуть виконувати обов'язки відповідального актуарія. Ризик як негативного, так і позитивного впливу зовнішніх чинників на дію цього регуляторного акта потенційно зумовлюється головним чином змінами в законодавчих актах України, що може призвести до потреби внесення змін до цього регуляторного акта.

Впровадження вимог такого регуляторного акта не потребує додаткових витрат Національного банку, оскільки здійснюється в межах його повноважень.

Здійснення державного контролю та нагляду за додержанням вимог регуляторного акта відбуватиметься в межах здійснення Національним банком наглядової діяльності за здійсненням діяльності особами, які мають право здійснювати актуарну діяльність у сфері страхування, та особами, які можуть виконувати обов'язки відповідального актуарія у сфері страхування з періодичністю, визначеною відповідними нормативно-правовими актами Національного банку.

VI. Визначення очікуваних результатів прийняття акта

Прийняття регуляторного акта дасть змогу прийняти відповідно до Закону про страхування нормативно-правовий акт, предмет регулювання якого належить до повноважень Національного банку.

За результатами визначення очікуваних результатів прийняття регуляторного акта протягом усього строку його дії можна виокремити такі наслідки його прийняття. Позитивні наслідки дії регуляторного акта:

1) встановлення вимог до осіб, які мають право здійснювати актуарну діяльність у сфері страхування, та осіб, які можуть виконувати обов'язки відповідального актуарія;

2) визначення рівнів кваліфікації осіб, які мають право здійснювати актуарну діяльність у сфері страхування, та осіб, які можуть виконувати обов'язки відповідального актуарія;

3) уточнення процедурних питань щодо подачі до Національного банку документів та порядку розгляду Національним банком документів для включення осіб, які мають право здійснювати актуарну діяльність у сфері страхування, та осіб, які можуть виконувати обов'язки відповідального актуарія, до Реєстру;

4) забезпечення права Національного банку включати осіб, які мають право здійснювати актуарну діяльність у сфері страхування, та осіб, які можуть виконувати обов'язки відповідального актуарія до Реєстру, а також право Національного банку встановлювати порядок виключення таких осіб з Реєстру.

Негативним наслідком дії регуляторного акта можуть стати додаткові часові

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

V/33-0006/126721

від 26.10.2023 17:12

витрати актуаріїв, пов'язані з приведенням своєї діяльності у відповідність до вимог цього регуляторного акта, що здійснюватимуться в межах кошторисів витрат на поточну операційну діяльність.

Таким чином, очікувані результати прийняття регуляторного акта будуть мати позитивні наслідки для всіх суб'єктів, на яких поширюється дія регуляторного акта.

Ураховуючи специфіку сфери правового регулювання акта, не вбачається за можливе обчислення розмірів позитивних результатів та можливих негативних наслідків його прийняття.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії акта

Положення акта набиратимуть чинність із 01.01.2024 (з дня введення в дію Закону про страхування).

Строк дії акта не обмежений у часі.

VIII. Визначення показників результативності акта

Показниками результативності регуляторного акта є кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта.

Станом на 01.10.2023:

кількість осіб, включених до переліку актуаріїв у сфері страхування з рівнем кваліфікації, який передбачає право займатися актуарними розрахунками без права посвідчувати їх – 7 осіб;

кількість осіб, які отримали свідоцтво про відповідність кваліфікаційним вимогам до осіб, які можуть займатися актуарними розрахунками, що передбачає право займатися актуарними розрахунками та посвідчувати їх – 40 осіб.

Кошти і час, що витрачатимуть суб'єкти господарювання та/або фізичні особи у зв'язку з виконанням вимог регуляторного акта.

Витрати коштів та часу актуаріями, пов'язані з виконанням вимог акта, не передбачаються.

Часові витрати актуаріїв пов'язані з приведенням у відповідність до вимог регуляторного акта своєї діяльності, в тому числі для здобуття рівня кваліфікації актуарій з правом бути відповідальним зі страхування іншого, ніж страхування життя та /або актуарій з правом бути відповідальним зі страхування життя.

Якісним показником результативності є виконання суб'єктами господарювання вимог регуляторного акта під час здійснення актуарної діяльності у сфері страхування та виконання обов'язків відповідального актуарія. Висновок щодо цього показника можна буде зробити за результатами застосування його норм на практиці.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0006/126721

від 26.10.2023 17:12

ІХ. Визначення заходів, з допомогою яких буде здійснюватися відстеження результативності акта

Відповідно до статей 3 та 10 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” Національний банк проводить базові, повторні та періодичні відстеження результативності власних регуляторних актів з урахуванням Методики відстеження результативності регуляторного акта Національного банку України, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 14.04.2004 № 471 (зі змінами).

Відстеження результативності регуляторного акта проводитиметься з використанням статистичних даних. Цільові групи осіб для опитування чи наукові установи не залучатимуться для проведення відстеження результативності регуляторного акта.

Базове відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься протягом року з дня набрання чинності цим актом відповідно до частини п’ятої статті 10 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”, оскільки для відстеження результативності використовуватимуться статистичні дані.

Повторне відстеження проводитиметься не пізніше двох років із дня набрання чинності регуляторним актом.

Періодичне відстеження результативності – один раз на кожні три роки з дня закінчення заходів із повторного відстеження результативності регуляторного акта.

Для відстеження результативності акта Національний банк використовуватиме дані, отримані за результатами регулювання та нагляду за страховою та актуарною діяльністю.

Інформування суб’єктів господарювання щодо основних положень регуляторного акта здійснюватиметься шляхом його оприлюднення на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку.

Голова Національного банку України

Андрій ПИШНИЙ

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Пишний Андрій Григорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000006C1B00009C690000

Дійсний до:08.10.2024 11:11:17

Національний банк України

В/33-0006/126721

від 26.10.2023 17:12